

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3231

Vragen van het lid **Ephraïm** (Groep van Haga) aan de Staatssecretaris van Financiën over *fraude met compensatieregeling toeslagenaffaire* (ingezonden 23 mei 2022).

Antwoord van Staatssecretaris **De Vries** (Financiën – Toeslagen en Douane) (ontvangen 22 juni 2022) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 3167

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Compensatie toeslagenaffaire: alleen ingreep bij «evident misbruik»» van De Telegraaf?¹

Antwoord 1

Het artikel in De Telegraaf is mij bekend. Alle signalen van fraude en misbruik van de herstelregeling worden serieus bekeken en als fraude aantoonbaar is worden er maatregelen genomen. Ook worden schulden van gedupeerden bij overheidsinstellingen die zijn ontstaan door fraude (in verband met een opgelegde boete of veroordeling), niet kwijtgescholden, en doen we melding bij de Autoriteit Consument en Markt (ACM) van misstanden door tussenpersonen.

Benadrukt dient te worden dat in de hersteloperatie het verhaal van de ouder en het vertrouwen in de burger leidend zijn, en worden zorgvuldigheid, snelheid en ruimhartigheid als uitgangspunten gehanteerd.

Vraag 2

Is er zicht op de omvang van het oneigenlijke gebruik van het geld? Zo ja, wat is de omvang? Zo nee, wanneer is hier wel zicht op?

Antwoord 2

Er komen verschillende signalen van misbruik bij de hersteloperatie terecht. In de laatste VGR zijn deze signalen zijn ingedeeld in zes categorieën.² Eén categorie betreft het opzettelijk verstrekken van onjuiste informatie om een (hogere) vergoeding voor herstel te ontvangen. Op dit moment zijn er nog geen situaties van dergelijk misbruik met de herstelregelingen vastgesteld. Er

¹ <https://www.telegraaf.nl/nieuws/575955380/compensatie-toeslagenaffaire-alleen-ingreep-bij-evident-misbruik>.

² Pagina 44, tabel 12 van de 10^e voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag.

zijn wel enkele meldingen gedaan die op fraude kunnen wijzen. Op dit moment wordt er een behandelkader en werkproces opgezet om deze meldingen centraal te verzamelen en te onderzoeken. Daarin wordt specifiek gekeken naar de juiste waarborgen bij het onderzoeken ervan³. Indien fraude is vastgesteld, dan worden verdere stappen ondernomen, zoals het ontnemen van de status van gedupeerde of het terugvorderen van reeds ontvangen bedragen.

Een andere categorie signalen gaat over tussenpersonen met verkeerde bedoelingen. Dat is aan de orde als bijvoorbeeld een tussenpersoon tegen hoge vergoeding aanbiedt om ouders te helpen bij een verzoek om compensatie, terwijl duidelijk is dat de ouder daar niet voor in aanmerking komt. Naar aanleiding van de vragen van de heer Mulder over een Haagse beautysalon⁴ die tegen betaling als tussenpersoon fungeert bij het doen van een aanvraag, is dit signaal onder de aandacht gebracht bij de Autoriteit Consument en Markt (ACM). De ACM is daarbij voorzien van de informatie waarover wij beschikken, en zal een zelfstandige afweging maken over de behandeling daarvan op basis van de Wet Handhaving Consumentenbescherming (WHC).

Een andere categorie signalen gaat over overcompensatie, bijvoorbeeld als een ouder een terugvordering van tweeduizend euro heeft gehad en de forfaitaire vergoeding van dertigduizend euro ontvangt. Deze compensatie volgt uit de gemaakte beleidskeuzes, op basis waarvan alle ouders die gedupeerd zijn recht hebben op minimaal de forfaitaire vergoeding, de schuldenaankpak en brede hulp van gemeenten.

Vraag 3

Waarom wordt er weinig actie ondernomen tegen mensen die misbruik maken van de compensatieregeling?

Antwoord 3

Het proces van aanvragen is zo ingericht dat we fraude voorkomen door stevige controle in een vroeg stadium van de aanvraag. Aanvragen worden altijd onderworpen aan een eerste toets en (eventueel) een integrale beoordeling. Dit zijn nauwgezette, in veel situaties handmatige, controles van individuele aanvragen. Hiermee wordt de naleving voornamelijk aan de voorkant van het proces geborgd om misbruik te voorkomen.

Als er toch sprake is van misbruik of oneigenlijk gebruik, dan worden er stappen ondernomen. Zo kan iemand de status van gedupeerde verliezen en zullen de uitgekeerde bedragen teruggevorderd worden. Ook worden schulden van gedupeerden bij overheidsinstellingen die voortkomen uit fraude (in verband met een opgelegde boete of veroordeling) niet kwijtscholden, en doen we melding van misstanden door tussenpersonen met verkeerde bedoelingen.

Vraag 4

Wat is er aan acties ondernomen sinds de brief van eind januari 2022 van de Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane, waarin zij al haar zorgen uitte over mogelijke fraude met compensatiegeld?⁵

Antwoord 4

De in de brief van de Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen & Douane van 28 januari genoemde zorgen zijn geïnventariseerd en gecategoriseerd en worden verder onderzocht.⁶ Er is voorts aanvullend beleid vastgesteld ten aanzien van terugvorderingen.

Vraag 5

Bent u bereid om geld wat overduidelijk onterecht is uitgekeerd te allen tijde terug te vorderen? Zo nee, waarom niet?

³ Kamerstuk 31 066, nr. 681.

⁴ In achterkamertje van beautysalon verdienen ze aan leed van toeslagenouders: «Schandalig» | Binnenland | AD.nl.

⁵ <https://www.trouw.nl/politiek/kabinet-zorgen-om-mogelijke-fraude-met-compensatie-toeslagenaffaire-b33da61f/>.

⁶ Aanvullende Kamerbrief commissievergadering voortgang herstel kinderopvangtoeslag kenmerk 2022-0000033884 (kamerbrief-over-stand-van-zaken-hersteloperatie.pdf (overheid.nl)).

Antwoord 5

Het is mogelijk dat burgers misbruik proberen te maken van de herstelregelingen. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer iemand opzettelijk onjuiste informatie verstrekt om een (hogere) vergoeding voor herstel te ontvangen. Terugvordering vindt overigens alleen plaats bij de persoon die misbruik heeft gemaakt van de regeling en bij de regeling waar het misbruik plaatsvond.

Het komt voor dat ouders, die bij de eerste toets als gedupeerd zijn aangemerkt en de forfaitaire vergoeding hebben ontvangen, op basis van de integrale beoordeling toch niet gedupeerd blijken te zijn. Er is dan geen sprake van opzet of misbruik door de ouder, maar van een fout in de beoordeling. In die gevallen wordt de forfaitaire vergoeding niet teruggevorderd, ook omdat tijdens het proces het gerechtvaardigd vertrouwen is ontstaan dat de uitgekeerde bedragen kunnen worden behouden.